

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої
освіти**

сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра міжнародного, цивільного та комерційного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. від «26» *січня* 2022 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

**МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ/
INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2022

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: Тищенко Ю.В., канд. юрид. наук, доцент.

Програму обговорено і схвалено на засіданні кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права від 03 грудня 2021 р., протокол № 9.

Програму розглянуто та схвалено вченою радою факультету міжнародної торгівлі та права від 16 грудня 2021 р., протокол № 8.

Рецензенти:

Завідувач кафедри міжнародного приватного, комерційного та цивільного права д.ю.н., професор Мазаракі Н.А.

Доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права, к.ю.н., Мельниченко Н.О.

Старший науковий співробітник відділу міжнародного права та порівняльного правознавства в Інституті держави і права ім. В. Корецького НАН України, к.ю.н., Переверзева О.С.

**МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБИТРАЖ/
INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION**

ПРОГРАМА/ COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма з дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» призначена для студентів освітнього ступеню магістр КНТЕУ галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 293 «Міжнародне право».

Програму підготовлено відповідно до освітньо-професійних програм підготовки магістрів КНТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом дисципліни є правові відносини в сфері міжнародного комерційного арбітражу.

Метою дисципліни є формування комплексу теоретичних знань з питань правового регулювання міжнародного комерційного арбітражу як альтернативного методу врегулювання міжнародних комерційних спорів.

Завданням є формування теоретичних знань та практичних навичок у студентів для пошуку необхідних міжнародних договорів, внутрішнього законодавства держав, судової і арбітражної практики при вирішенні конкретних правових ситуацій, пов'язаних з врегулюванням спорів у міжнародному комерційному арбітражному суді між господарюючими суб'єктами, які виникають при здійсненні міжнародної торгівлі та наданні послуг.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Передумовами вивчення дисципліни «Міжнародне інвестиційне право» є опанування здобувачами вищої освіти знаннями з таких дисциплін як «Право внутрішнього ринку ЄС», «Міжнародне приватне право: інститути та підгалузі».

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Міжнародний комерційний арбітраж», як вибіркова компонента освітньо-професійної програми, забезпечує оволодіння здобувачами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

✓ «Міжнародне право» (ОС магістр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
<i>ЗК1</i>	<i>Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.</i>	<i>1-11</i>
<i>ЗК4</i>	<i>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з високим ступенем</i>	<i>1-11</i>

	<i>автономії.</i>	
<i>ЗК6</i>	<i>Здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, діяти відповідно до етичних мотивів і чинних міжнародно-правових актів та національного законодавства.</i>	<i>1-11</i>
<i>ЗК7</i>	<i>Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.</i>	<i>2-11</i>
<i>Фахові компетентності спеціальності за освітньою програмою</i>		
<i>СК6</i>	<i>Здатність розробляти юридичну позицію в інтересах клієнта, а також контраргументи проти позиції опонентів; вести дискусію й дебати з загальною юридичних, міжнародно-правових і міжнародних торговельно-економічних питань.</i>	<i>1-11</i>
<i>СК8</i>	<i>Здатність представляти інтереси України або фізичних і юридичних осіб у міжнародних судових установах, арбітражах, національних судах іноземних держав.</i>	<i>3-9</i>
<i>СК10</i>	<i>Здатність ефективно забезпечувати адаптацію до права ЄС законодавства України у правотворчому, правоінтерпретаційному та правозастосовному контекстах, надавати правову підтримку євроінтеграційним процесам у різних сферах суспільних відносин.</i>	<i>1-11</i>
<i>СК11</i>	<i>Здатність забезпечувати імплементацію міжнародно-правових стандартів в окремі галузі національного законодавства.</i>	<i>7-9</i>
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
<i>2</i>	<i>Спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово, у професійній юридичній діяльності на національному і міжнародному рівнях.</i>	<i>1-11</i>
<i>3</i>	<i>Розуміти міжнародно-правову ситуацію, прогнозувати її розвиток, фахово і критично оцінювати події та явища зі сфери міжнародних відносин та світової політики, використовуючи юридичний</i>	<i>2-8</i>

	<i>інструментарій.</i>	
9	<i>Здійснювати юридичне представництво клієнта в національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, органах державної влади та місцевого самоврядування.</i>	2-9
10	<i>Захищати інтереси власної держави у національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, міжнародних судах та організаціях, зокрема інтеграційних, на міжнародних конференціях.</i>	9

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття та правова природа міжнародного комерційного арбітражу

Історія становлення та розвитку міжнародного комерційного арбітражу.

Міжнародний комерційний арбітраж у системі методів вирішення комерційних спорів. Застосування альтернативних способів вирішення спорів. Медіація (посередництво). Примирні процедури (консиліація). Переговори. Експертна оцінка.

Відмінність міжнародного комерційного арбітражу від міжнародного публічного арбітражу та «внутрішнього» третейського арбітражу. Поняття міжнародного (публічного) арбітражу та його особливості. Специфіка «внутрішніх» третейських судів.

Теорії правової природи міжнародного комерційного арбітражу. Договірна теорія. Процесуальна теорія. Змішана теорія. Автономна теорія.

Демократичний характер комерційного арбітражу. Поняття терміну «міжнародний». Термін «комерційний». Зіставлення термінів «третейський суд» і «арбітражний суд», «міжнародний комерційний арбітражний суд».

Міжнародний комерційний арбітраж як навчальна дисципліна. Предмет міжнародного комерційного арбітражу.

Поняття міжнародного комерційного арбітражу. Принципи міжнародного комерційного арбітражу. Принцип остаточності арбітражного рішення (*res judicata*). Принцип взаємної згоди сторін.

Форми взаємодії міжнародних комерційних арбітражних судів та державних судів. Попереднє забезпечення позову. Примусове

виконання рішення міжнародного комерційного суду державними судами.

Види арбітражів. Поняття інституційного арбітражу. Поняття арбітражу ad hoc. Особливості кожного з видів арбітражу. Загальні арбітражі. Спеціалізовані інституційні арбітражі. Найвідоміші арбітражні установи світу.

Переваги та недоліки міжнародного комерційного арбітражу.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1-34

Основний: 1-6

Додатковий: 1-3, 6, 12, 14

Інтернет-джерела: 3, 5, 6

Тема 2. Джерела міжнародного комерційного арбітражу

Поняття та види джерел міжнародного комерційного арбітражу. Міжнародний договір як основне джерело міжнародного комерційного арбітражу.

Протокол про арбітражні застереження від 24 вересня 1923 року (Женевський протокол). Конвенція про виконання іноземних арбітражних рішень від 26 вересня 1927 року (Женевська конвенція).

Універсальні міжнародні договори, які регулюють діяльність міжнародного комерційного арбітражу. Основні положення Конвенції про визнання і виконання іноземних арбітражних рішень 1958 року (Нью-Йоркська Конвенція). Конвенція про врегулювання інвестиційних спорів між державами і особами інших держав від 18 березня 1965 року (Вашингтонська конвенція). Конвенція про заснування багатостороннього агентства з гарантій інвестицій від 11 жовтня 1985 року (Сеульська конвенція).

Регіональні міжнародні договори, які регулюють діяльність міжнародного комерційного арбітражу. Європейська конвенція про зовнішньоторговий арбітраж 1961 року. Міжамериканська конвенція про міжнародний комерційний арбітраж від 30 січня 1975 року (Панамська конвенція). Конвенція арабських держав про комерційний арбітраж від 14 квітня 1987 року (Аманська Конвенція). Договір OHADA від 17 жовтня 1993 року щодо створення організації з гармонізації комерційного права в Африці.

Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності від 20 березня 1992 року (Київська угода).

Колізії в застосуванні міжнародних договорів.

Регламенти комісії ООН з права міжнародної торгівлі. Арбітражний регламент для Європи 1966 року. Правила міжнародного комерційного арбітражу для Азії і Далекého Сходу 1966 року.

Правовий статус ЮНСІТРАЛ та її роль в регулюванні міжнародного комерційного арбітражу. Арбітражний регламент ЮНСІТРАЛ (UNCITRAL) 1976 року та його редакція 2010 року. Типовий закон ЮНСІТРАЛ 1985 року.

Акти Міжнародної торгової палати з міжнародного комерційного арбітражу. Акти міжнародної асоціації з міжнародного комерційного арбітражу. Акти Королівського інституту арбітрів з міжнародного комерційного арбітражу. Регламенти арбітражних інституцій.

Внутрішнє законодавство України щодо арбітражу. Стаття 55 Конституції України. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24 лютого 1994 року № 4002-ХІІ. Положення Цивільного процесуального та Господарського процесуального кодексів України.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1-34

Основний: 1-6

Додатковий: 12, 20, 22-24, 29

Інтернет-джерела: 5,6,10

Тема 3. Арбітражна угода

Поняття та види арбітражної угоди. Арбітражне застереження. Третейський запис. Арбітражний договір. Широкі та вузькі арбітражні застереження. Модельні (типові) та нетипові (модифіковані) арбітражні застереження. «Патологічні» арбітражні застереження. Прямі та мультимодальні арбітражні застереження. Ексклюзивні, альтернативні та комбіновані арбітражні застереження.

Особливі ознаки арбітражної угоди. Взаємність та добровільність волевиявлення сторін з приводу арбітражної угоди. Можливість правонаступництва у арбітражній угоді. Юридична автономність арбітражної угоди.

Порядок укладення арбітражної угоди. Сторони в арбітражній угоді. Основні вимоги до арбітражної угоди. Застосування колізійних норм, пов'язаних з арбітражною угодою (*lex voluntatis*, *lex causae*, *lex loci arbitri*).

Форма арбітражної угоди. Поняття письмової форми арбітражної угоди. Усна форма арбітражної угоди.

Зміст арбітражної угоди. Предмет арбітражної угоди. Вибір арбітражного способу розгляду спору. Вибір виду арбітражу. Місце проведення арбітражу та місце укладення арбітражної угоди. Вибір мови арбітражного розгляду. Визначення кількості арбітрів, які будуть

розглядати спір. Визначення порядку арбітражного розгляду. Вибір права держави, відповідно до якого будуть визначатися права та обов'язки сторін по контракту. Істотні і факультативні умови арбітражної угоди. Факультативне арбітражне застереження.

Процесуально-правові наслідки укладення арбітражної угоди. Винесення рішення арбітражним судом щодо своєї компетенції розглядати відповідний спір (теорія "компетенція компетенції", "Kompetenz Kompetenz"). Повноваження державного суду при перевірці дійсності арбітражної угоди.

Підстави визнання арбітражної угоди недійсною. Неможливість виконання арбітражної угоди. Втрата сили арбітражною угодою.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1-5, 7, 10, 24, 25

Основний: 1-6

Додатковий: 12, 14, 22, 23, 24, 29, 30

Інтернет-джерела: 3-6

Тема 4. Правовий статус арбітрів і формування складу арбітражного суду

Вимоги до особи арбітра міжнародного комерційного арбітражного суду. Незалежність та неупередженість арбітрів. Керівні принципи з питань конфлікту інтересів Міжнародної асоціації юристів та неупередженість арбітрів. Критерії з приводу визначення незалежності та неупередженість арбітрів. Рекомендаційне регулювання визначення незалежності та неупередженість арбітрів.

Склад арбітражного суду, який розглядає справу. Вимоги сторін до кваліфікації арбітрів. Порядок призначення арбітрів, які розглядають справу. Способи формування складу арбітражу. Строки обрання складу арбітражного суду. Порядок призначення складу арбітражного суду у разі ухилення сторони від обрання арбітра. Особливості призначення складу арбітражного суду ad hoc. Особливості формування складу арбітражного суду у випадку множинності сторін. Формування складу арбітражного суду згідно з Європейською конвенцією про зовнішньоторговий арбітраж 1961 року. Склад арбітражного суду за прискореної арбітражної процедури.

Порядок подачі заяви щодо відводу арбітра. Підстави для відводу арбітра, який розглядає справу. Органи, які розглядають заяву про відвід. Припинення повноважень (мандата) арбітра, який розглядає справу. Самовідвід арбітра.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1, 2, 27-32

Основний: 1-6
Додатковий: 7, 12,15
Інтернет-джерела: 8-14

Тема 5. Порядок розгляду спорів у міжнародному комерційному арбітражному суді

Правове регулювання провадження у міжнародному комерційному арбітражному суді. Визначення правил процедури та місця проведення арбітражу. Мова та строки проведення арбітражного розгляду. Порядок надіслання письмового повідомлення і документів. Стадії арбітражного процесу від порушення арбітражного розгляду до винесення арбітражного рішення.

Правила визначення складом арбітражного суду застосовного матеріального права. *Voie indirecte* «непрямий» спосіб відшукування належного (застосовного) права. *Voie directe* «прямий» спосіб відшукування належного (застосовного) права. Доктрина *trunc commun*.

Порушення арбітражного провадження у справі. Вимоги до змісту позовної заяви. Подання заперечень щодо позову. Зустрічний позов в арбітражі. Порядок відкладення розгляду справи арбітражним судом. Процесуальні документи суду.

Арбітражний розгляд справи. Слухання та розгляд справи по документах. Усне слухання справи. Надання доказів у арбітражному процесі. Показання свідка. Призначення експерта. Умови и порядок участі третіх осіб у арбітражному розгляді.

Припинення арбітражного розгляду. Особливості порядку розгляду справи відповідно до Європейської конвенції про зовнішньоторговий арбітраж 1961 року. Процесуальні особливості для арбітражів *ad hoc*.

Арбітражне рішення на основі «принципів добра і справедливості» ("*ex aequo et bono*") та «дружнього посередництва» ("*amiable compositeurs*").

Поняття та види арбітражних зборів та витрат арбітражного провадження. Реєстраційний збір. Порядок сплати арбітражних зборів та витрат арбітражного провадження сторонами. Поняття витрат сторін. Порядок покладення витрат понесених однією стороною на протилежну сторону.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1, 2, 27-32

Основний: 1-6

Додатковий: 7, 12,15

Інтернет-джерела: 8-14

Тема 6. Правова природа міжнародного комерційного арбітражного рішення

Поняття міжнародного комерційного арбітражного рішення. Ознаки арбітражного рішення.

Види арбітражних рішень. Остаточне (final award). Проміжне рішення (interim award). Часткове (partial award). Повне (global award) арбітражне рішення. Поділ арбітражних рішень залежно від національності на: внутрішні та іноземні.

Винесення арбітражного рішення. Зміст арбітражного рішення. Вимоги щодо форми арбітражного рішення. Дата і місце винесення рішення. Мотивоване і немотивоване арбітражне рішення. Винесення арбітражного рішення колегіальним складом арбітрів.

Порядок винесення постанови про припинення арбітражного розгляду. Припинення арбітражного розгляду винесенням арбітражного рішення на узгоджених умовах. Підстави припинення арбітражного розгляду та рішення, які приймаються.

Порядок надіслання сторонам арбітражного рішення. Усунення помилок та дача роз'яснень щодо арбітражного рішення арбітражним судом. Додаткове рішення арбітражного суду.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 9, 20, 24, 25

Основний: 1-6

Додатковий: 8-10, 12-14, 22-26, 29, 30

Інтернет-джерела: 8-10

Тема 7. Оспорювання, визнання і виконання міжнародних комерційних арбітражних рішень

Оспорювання арбітражного рішення. Предмет оспорювання. Суб'єкти оспорювання. Мета оспорювання. Результат оспорювання.

Порядок оспорювання рішення міжнародного комерційного арбітражу. Підстави для оскарження рішення міжнародного комерційного арбітражу та Європейська конвенція про зовнішньоторговий арбітраж 1961 року. Строки оспорювання арбітражного рішення.

Порядок оскарження рішення міжнародного комерційного арбітражу в Україні. Підстави для оскарження рішення міжнародного комерційного арбітражу. Розділ VII-1 «Проведення у справах про оскарження рішень третейських судів та про видачу виконавчих листів на примусове виконання рішень третейських судів» Цивільного процесуального кодексу України щодо рішень міжнародних комерційних судів. Основні умови щодо оскарження рішення

міжнародного комерційного арбітражу в Україні. Вимоги щодо форми і змісту заяви про скасування рішення міжнародного комерційного арбітражного суду в Україні.

Визнання та виконання міжнародного комерційного арбітражного рішення. Моделі порядків визнання та виконання іноземних арбітражних рішень. Поняття терміну «екзекватування». Співставлення термінів «визнання міжнародного комерційного арбітражного рішення» та «виконання міжнародного комерційного арбітражного рішення». Строки пред'явлення іноземних арбітражних рішень до виконання в різних державах світу.

Підстави для відмови у визнанні й виконанні арбітражне рішення згідно з Конвенцією про визнання і виконання іноземних арбітражних рішень 1958 року. Питання компетенції міжнародного комерційного арбітражного суду під час розгляду справи.

Відповідність публічному порядку як підстава для відмови в застосуванні іноземного права. Поняття публічного порядку в законодавстві України. Арбітрабельність спору. Об'єктивна та суб'єктивна арбітрабельність.

Визнання та виконання міжнародного комерційного арбітражного рішення в Україні. Строки пред'явлення іноземних арбітражних рішень до виконання в Україні. Розділ VIII «Про визнання та виконання рішень іноземних судів Цивільного процесуального кодексу України щодо рішень міжнародних комерційних судів. Вимоги до клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду в Україні.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 9, 20, 24, 25

Основний: 1-6

Додатковий: 8-10, 12-14, 22-26, 29, 30, 34

Інтернет-джерела: 8-14

Тема 8. Застосування забезпечувальних заходів у міжнародному комерційному арбітражі

Поняття забезпечувальних заходів у міжнародному комерційному арбітражі. Поняття та порядок вжиття забезпечувальних заходів у Арбітражному регламенті ЮНСІТРАЛ та Типовому законі ЮНСІТРАЛ. Поняття попередніх постанов.

Види забезпечувальних заходів у міжнародному комерційному арбітражі.

Імперативний спосіб застосування забезпечувальних заходів. Диспозитивний спосіб застосування забезпечувальних засобів.

Практика застосування забезпечувальних заходів у різних державах. Роль надзвичайного арбітру при вжитті забезпечувальних заходів. Випадки звернення до державного суду для застосування забезпечувальних заходів при проведенні міжнародного комерційного арбітражу. Компетенція арбітрів міжнародного комерційного арбітражного суду щодо застосування забезпечувальних заходів.

Порядок застосування забезпечувальних заходів відповідно до Регламенту Міжнародного комерційного арбітражного суду Міжнародної торгової палати.

Застосування забезпечувальних заходів у міжнародному комерційному арбітражі в Україні. Застосування забезпечувальних заходів у разі подання клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 27-30

Основний: 1-6

Додатковий: 12-14, 23, 24, 29, 30, 31

Інтернет-джерела: 1-10

Тема 9. Міжнародний комерційний арбітраж в Україні

Компетенція Міжнародного комерційного арбітражного суду України. Вимоги до форми арбітражної угоди. Види арбітражних угод. Основні принципи арбітражного провадження в Міжнародному комерційному арбітражному суді при Торгово-промисловій палаті України. Принцип диспозитивності і змагальності в міжнародному комерційному арбітражі.

Організація Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України. Вимоги до арбітрів арбітражного суду. Секретаріат арбітражного суду. Атрибути Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України.

Стадії арбітражного процесу. Формування складу арбітражного суду, який розглядає справу. Мова та строки проведення арбітражного розгляду. Вимоги до змісту позовної заяви.

Арбітражні збори та витрати. Поняття витрат сторін. Порядок покладення витрат понесених однією стороною на протилежну сторону.

Порядок винесення арбітражного рішення.

Компетенція Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України. Організація роботи Морської арбітражної комісії.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 6-10, 13, 22-26

Основний: 1-6

Додатковий: 9, 10, 12, 15, 27,28, 32-34

Інтернет-джерела: 2, 8

Тема 10. Міжнародний комерційний арбітраж за кордоном

Міжнародний комерційний арбітраж у Західній Європі.

Арбітражний суд Міжнародної торгової палати. Правовий статус Міжнародної торгової палати. Порядок розгляду спорів Арбітражним судом Міжнародної торгової палати. Склад та структура Арбітражного суду Міжнародної торгової палати. Порядок призначення арбітрів. Порядок винесення арбітражного рішення щодо спору. Порядок проведення примирної процедури в Арбітражному суді Міжнародної торгової палати.

Лондонський міжнародний арбітражний суд. Порядок розгляду спору. Стадії арбітражного розгляду. Особливості сплати арбітражних зборів та витрат. Реєстраційний збір. Лондонська морська арбітражна асоціація.

Міжнародний комерційний арбітраж у Швеції. Порядок розгляду арбітражних спорів Арбітражним інститутом Стокгольмської торгової палати. Склад Арбітражного інституту. Порядок подання документів до Арбітражного інституту. Стадії арбітражного розгляду. Колізійні прив'язки, які застосовуються під час розгляду спору.

Міжнародний комерційний арбітраж у Німеччині. Порядок розгляду спору.

Міжнародний комерційний арбітраж у Східній Європі. Арбітражний суд при комерційній палаті у Варшаві.

Міжнародний комерційний арбітраж у США. Види арбітражу у США. Законодавче регулювання комерційного арбітражу в США. Поняття арбітражної угоди в США. Правовий статус Американської арбітражної асоціації.

Міжнародний комерційний арбітраж держав СНД.

Правова основа міжнародного комерційного арбітражу в Росії. Юрисдикція арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті Російської Федерації. Арбітражний розгляд. Склад арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті Російської Федерації.

Особливості міжнародного комерційного арбітражу держав Азії. Сінгапурський міжнародний арбітражний центр.

Міжнародний комерційний арбітраж у Китайській народній республіці. Джерела арбітражу та порядок розгляду спору.

Міжнародний комерційний арбітраж країн Латинської Америки.

Спеціалізовані арбітражні інституції. Специфіка арбітражів ГАФТА і ФОСФА. Особливості морських арбітражів. Спортивні арбітражі.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1-5, 32

Основний: 1-6

Додатковий: 7, 12,15

Інтернет-джерела: 8-14

Тема 11. Арбітражний розгляд інвестиційних спорів

Поняття розгляду інвестиційних спорів в арбітражному порядку. Поняття інвестиційного спору.

Держава в міжнародному комерційному арбітражі. Позови проти держав. Імунітет держави. Відмова від юрисдикційного імунітету держави.

Міжнародні договори з розгляду інвестиційних спорів в арбітражному порядку. Вашингтонська конвенція про врегулювання інвестиційних спорів 1965 року. Сеульська конвенція про заснування багатостороннього агентства з гарантій інвестицій від 11 жовтня 1985 року.

Арбітраж та Договір до Європейської енергетичної хартії 1994 року. Положення про арбітраж у Північно-Американському Договорі про вільну торгівлю 1992 року.

Положення про арбітраж у двосторонніх договорах про захист інвестиції.

Компетенція Міжнародного центру з вирішення інвестиційних спорів. Умови передання спору на розгляд Міжнародного центру з вирішення інвестиційних спорів. Процедура вирішення спору в Міжнародному центрі з вирішення інвестиційних спорів.

Правила про додаткові заходи механізму вирішення спорів і процедури по встановленню фактів 1978 року. Застосування примирної процедури в рамках Міжнародного центру з вирішення інвестиційних спорів.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1-5, 32

Основний: 1-6.

Додатковий: 7, 12,15.

Інтернет-джерела: 8-14

V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_070#Text
3. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж від 21 квітня 1961 р. URL:
4. Міжамериканська конвенція про міжнародний комерційний арбітраж від 30 січня 1975 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/998_024 *
5. Конвенція про вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 18 травня 1965 р. (Вашингтонська конвенція 1965 р.) URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_060.
6. Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності від 20 березня 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_076#Text
7. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
8. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
9. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
10. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
11. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4002-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
12. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 4003-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
13. Про торгово-промислові палати в Україні: Закон України від 02 грудня 1997 р. № 671/97-ВР URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/annot/671/97-%D0%B2%D1%80>
14. Про третейські суди: Закон України від 11 травня 2004 р. № 1701-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>
15. Про виконавче провадження: Закон України від 3 листопада 2016 р. № 1730-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/606-14>.
16. Про ратифікацію Конвенції про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами: Закон України від 16 березня 2000 р. № 1547-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1547-14#Text>

17. Про ратифікацію Конвенції про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу 1974 р.: Постанова Верховної Ради України від 14 липня 1993 р. № 3382-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3382-12#Text>
18. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
19. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
20. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
21. Про практику розгляду судами клопотань про визнання і виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 грудня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-99#Text>
22. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати редакції 2000/2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988_007#Text
23. Положення про Міжнародний комерційний арбітраж при Торгово-промисловій палаті України. Додаток № 1 до Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24 лютого 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
24. Положення про Морську арбітражну комісію при Торгово-промисловій палаті України. Додаток № 2 до Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24 лютого 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
25. Регламент Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від 25 серпня 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001571-94#Text>
26. Регламент Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України від 25 серпня 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0107571-94#Text>
27. Положення про арбітражні збори та витрати. Додаток до Регламенту Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від 25 серпня 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0107571-94#Text>
28. Типовий закон ЮНСІТРАЛ щодо міжнародного торговельного арбітражу від 21 червня 1985 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_879
29. Переглянуті статті Типового закону ЮНСІТРАЛ про міжнародний торговельний арбітраж (Додаток I до доповіді ЮНСІТРАЛ на її 39-й сесії 7 липня 2006 р.) URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_h06
30. Арбітражний регламент ЮНСІТРАЛ ООН від 15 червня 1976 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_059

31. Арбітражний Регламент Міжнародного арбітражного суду URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/988_015/page

32. Статут Міжнародного арбітражного суду URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/988_015/paran267#n267

33. Внутрішній регламент Міжнародного арбітражного суду URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/988_015/page2

34. Правила щодо сприяння Міжнародним комерційним арбітражним судом при Торгово-промисловій палаті України арбітражу відповідно до Арбітражного регламенту ЮНСІТРАЛ. Затверджено Рішенням Президії Торгово-промислової палати України від 27 жовтня 2011 р. URL: <http://www.ucci.org.ua/arb/icac/ru/unrules.html>.

Основний:

1. Гончаренко О.М. *Міжнародний комерційний арбітраж: навч. посіб./ О.М. Гончаренко. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2014. – 203с.*

2. Мальський М.М. *Арбітражна угода: теоретичні та практичні аспекти: Навч. посібник – Львів: Літопис, 2013. – 374 с.*

3. *Міжнародне приватне право: підручник для студ. юрид. вищ. навч. закладів / за ред. проф. В.П. Жушмана та доц. І.А. Шумоло. – Х.: Право, 2012. – 320 с.*

4. Пільков К. М. *Теорія і практика доказування у міжнародному комерційному арбітражі : Навч. посібник — К. : Освіта України, 2016. — 240 с.*

5. Гончаренко О.М. *Міжнародне приватне право: навч. посіб./ О.М. Гончаренко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун.-т, 2015. – 392с.*

6. Цірат Г. А. *Міжнародний комерційний арбітраж: навч. посіб. / Г.А. Цірат. К.: Алерта, 2019. 410 с.*

* Курсивом виділені літературні джерела, які є у бібліотеці КНТЕУ

Додатковий:

1. Белоглавок О. Правовий характер міжнародного арбітражного розгляду у торговельних справах та прояви конфліктів між правовими культурами. *Право України. 2011. № 1. С. 22.*

2. Винокурова Л. Міжнародний комерційний арбітраж і Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті»: деякі проблеми застосування. *Право України. 2011. № 1. С. 57-66.*

3. Винокурова Л. Порядок розгляду спорів у міжнародному комерційному арбітражі. *Право України. 2011. № 1. С. 79-96.*

4. Гончаренко О.М. Взаємодія державних судів з альтернативними методами вирішення комерційних спорів. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування: Серія «Право». Частина*

третя / Ред. кол.: Д.О. Мельничук (голова) та ін. – К., 2011. – Вип. 165. – Ч. 3. – С. 326-330.

5. Гончаренко О.М. Переваги розгляду комерційного спору арбітражним інститутом Стокгольмської Торгової. Український часопис міжнародного права. Спецвипуск. – 2014.

6. Гончаренко О.М. Некоторые проблемные аспекты признания и исполнения решений международных коммерческих арбитражных судов. Международный научно-практический конгресс «Объединение экономистов и правоведов- ключ к новому этапу развития». (Научно периодическое издание) – г. Женева, Швейцария, г. Минск, Белоруссия, г. Одесса, Украина, г. Санкт-Петербург, Российская Федерация, 2013. Т-2. С.162-165.

7. Заєць А. Проблемні питання визнання і виконання рішень міжнародних комерційних арбітражних судів на території України. Право України. 2014. № 12. С. 73-74.

8. Захарченко Т., Теплюк М. Визнання і виконання міжнародних арбітражних рішень в Україні: питання теорії та практики. Право України. 2011. № 1. С. 160-183.

9. Зозуля О.О. Міжнародний змішаний арбітраж: досвід та національна практика: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / О.О. Зозуля ; Ін-т законодавства ВР України. К., 2008.

10. Литвиненко З. Подання позову до міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України. Право України. 2011. № 1. С. 67-78.

11. Мамон З.В. Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного комерційного арбітражів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / З. В. Мамон ; Ін-т законодавства ВР України. – К., 2011.

12. Міжнародний арбітражний суд в Україні: теорія і законодавство \ Торгово-промислова палата України; Під заг. ред. І.Г. Побірченка – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2007. – 584 с.

13. Международный коммерческий арбитраж: вызовы современности. Сборник статей и докладов. К 25-летию деятельности МКАС при ТПП Украины и развития международного коммерческого арбитража в Украине. – К.: 2017. – 256 с.

14. Осипенко О.О. Міжнародний комерційний арбітраж як альтернативний спосіб вирішення міжнародних спорів. Право і суспільство. 2011. № 4. С. 64-68.

15. Пільков К. Практика визнання та надання дозволу на примусове виконання арбітражних рішень в Україні. Право України. 2014. № 12. С. 78-82.

16. Подцерковний О. Проблеми втручання судів в арбітражну діяльність у контексті підстав банкрутства та тлумачення «публічного порядку». Право України. – 2014. – № 12. – С.50-54.

17. Притика Ю.Д. Міжнародний комерційний арбітраж: Питання теорії та практики: Монографія. – К.: Ін Юре, 2005. – 516 с.

18.Притика Ю.Д. Теоретичні проблеми захисту прав учасників цивільних правовідносин в третейському суді: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Ю.Д. Притика ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2006.

19.Притика Ю. Забезпечувальні заходи у міжнародному комерційному арбітражі. Право України. 2011. № 1. С. 139-149.

20.Побірченко І. Діяльність міжнародного арбітражу в Україні та його міжнародні зв'язки. Право України. 2011. № 1. С. 8-21.

21.Селівон М. Взаємодія судової влади з міжнародним комерційним арбітражем. Право України. 2011. № 1. С. 130-138.

22.Сліпачук Т. Практичні аспекти процесу доказування у міжнародному комерційному арбітражі. Право України. 2011. № 1. С. 122-129.

23.Торгашин О.М. Правові засади регулювання діяльності Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України (господарсько-правовий аспект): автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / О.М. Торгашин; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана». – К., 2008. – С. 8

24.Чирич О. Право міжнародного торгового арбітражу вирішувати питання щодо власної юрисдикції. Право України. 2011. № 1. С. 97-107.

25.Хрімлі О. Міжнародний комерційний арбітраж: теоретико-правові питання функціонування інституту. Юридична Україна. 2016. № 7- 8. С. 24-29.

26.Born G. International Commercial Arbitration. – The Hague: Kluwer Law International, 2009. – 3400 p.

32. Redfern A., Hunter M. Law and Practice of International Commercial Arbitration. – 4-th ed. – Sweet and Maxwell Limited, 2004. – 659 p.

33. Pilkov K. Arbitrability of Commercial Disputes in Ukraine. Global Challenges of National Economies Development = Глобалізаційні виклики розвитку національних економік : матеріали. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19 жовт. 2016 р.) Ч. 3 / відп. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – С. 337–343.

34. Nanotiau B. Complex Arbitrations: Multiparty, Multicontract, Multi-Issue and Class Actions. – The Hague: Kluwer Law International, 2006.

Інтернет-джерела

1. Щотижневий збірник актів законодавства, внесених до Єдиного державного реєстру. URL: <http://www.gdo.kiev.ua>

2. Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України. URL: <http://www.ucci.org.ua>

3. Global Arbitration Review (GAR) reference. URL: <http://www.globalarbitrationreview.com>

4. Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ). URL: <http://www.uncitral.org>

5. База посилань Інституту міжнародного комерційного права Школи права Пейс (США). URL: <https://icsid.worldbank.org/>

6. Арбітражний Інститут Торгової Палати м. Стокгольма. URL: <http://www.sccinstitute.com/uk/Home>
7. Лондонський міжнародний арбітражний суд. URL: <http://www.lcia.org/LCI>
8. Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce. URL: <http://www.sccinstitute.com/>
9. ICC International Court of Arbitration. URL: <http://www.iccwbo.org/about-icc/organization>
10. International Commercial Arbitration Court at the Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (ICAC at the UCCI). URL: <http://www.ucci.org.ua>
11. Global Arbitration Review (GAR) reference. URL: <http://www.globalarbitrationreview.com>
12. The Maritime Arbitration Commission at the Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (MAC at the UCCI). URL: <http://www.ucci.org.ua/arb/mac/en/mac.html>
13. Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit. URL: <http://www.dis-arb.de/>
14. The International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID). URL: <https://icsid.worldbank.org/>

VI. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
програми дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж»

Погоджено

Д.ю.н, професор кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права

_____ Наталія МАЗАРАКІ

« _____ » _____ 2021 р.

Погоджено

К.ю.н., доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права

_____ Наталія МЕЛЬНИЧЕНКО

« _____ » _____ 2021 р.

Погоджено

Старший науковий співробітник відділу міжнародного права та порівняльного правознавства в Інституті держави і права ім. В. Корецького НАН України, к.ю.н.,

_____ Ольга ПЕРЕВЕРЗЄВА

« _____ » _____ 2021 р.